

Sevad-ı Azam üzerine

Muharrem Okur: “1- Sevad-ı Azam ne demektir? Kimlerdir? Nur Talebeleri Sevad-ı Azamın neresindedirler?”

Sevad, Arapça’da kök itibariyle “sevvede” fiiline bağlı bir isimdir. “Sevvede” fiili birkaç mânâya gelir: Kararttı, karaladı, yazdı, cesur oldu, başkan yaptı.¹ Müsevvid, karalamasını yazan; müsvedde, karalama yazılan yazı demektir ve aynı köktendir. Esved, kara ve siyah demektir; ‘esved’in çoğulu sûd ve sûdan ise siyahlar demektir. Sevda esmer mânâsındadır. “Sevad” ise aynı kökten gelen bir isim olarak “karartı” demektir.

Sevad-ı Azam’a gelince... Bu kelime gurubu, kelime mânâsı itibariyle “büyük karartı” demektir. Mecazî olarak ise, “yaşayış özellikleri itibariyle ortaklık arz eden büyük insan topluluğu”, uzaktan bakıldığında “tek vücutmuş gibi davranan büyük halk karartısı,” tanıdık bir ifadeyle ise, “milletin kahir ekseriyeti” anlamında kullanılmıştır. Üstad Bediüzzaman’ın lügatinde Sevad-ı Azam, “ekseriyet-i masum” demektir.²

Bu anlamda Sevad-ı Azam kavramını ilk kullanan Peygamber Efendimiz’dir. (asm) O, “Aleyküm bi’s-sevâdi’l-âzam!” yani (Size Sevad-ı Azam üzere olmak yakışır!) 3 buyurmuştur. Bu durumda Sevad-ı Azama uymak sünnet-i seniyyedendir.

İbn-i Müleyke anlatıyor: Biz Halife Ömer’in yanında sofraya oturmak üzereyken Utbe çıkageldi. Hazret-i Ömer (ra):

“Buyur ya Utbe!” diyerek onu sofraya dâvet etti.

Utbe, hemen diz çökerek sofraya kuruldu. Fakat ekmeği kuru ve sert bulmuştu.

“Halife’nin sofrasında ekmek kupkuru ha! Ya Ömer bunun tazesı yok mu?” dedi.

Hazret-i Ömer (ra) kızdı:

“Utbe!” dedi, “Sen taze ekmek peşindesin! Müslümanlar bugün ekmek bulabiliyorlar mı ki, Ömer sofrasına tazesini koysun? Ömer Sevad-ı Azama (halk ekseriyetine) tabidir. Sevad-ı Azam (millet ekseriyeti) ne zaman taze ekmek bulur, Ömer o zaman sofrasına taze ekmek koyar!”

Haz. Ömer (ra) kendisine bal şerbeti ikram edenlere:

“Bunu halk içiyor mu?” diye sorar,

“Hayır ya Ömer! Bu size özel hazırlanmıştır” denilince içmez ve “Ben halkımdan birisiyim! Onlardan farklı yaşayamam!” diye çıkıştı.

Keza halife babası evine misafir olunca, kızı Hafsa sofraya iki çeşit yemek koymuştu.

Hazret-i Ömer (ra) kızına çıkıştı:

“Birini kaldır kızım! İnsanların sofrasında bugün iki çeşit yemek yok” dedi.

Bediüzzaman Said Nursî’nin manevî evlâdı ve biraderzadesi merhum Abdurrahman anlatıyor:

“1334 senesinde esaretten geldikten sonra, amcam, rızası olmadan Darü’l-Hikmeti’l-İslâmiyeye aza tayin edildi. Fakat esarete çok sarsılmış olduğundan, bir müddet mezunen vazifeye gidemedi. Çok defa istifa etmek teşebbüsünde bulundu, fakat dostları bırakmadılar.

Bunun üzerine Darü’l-Hikmete devama başladı. Haline dikkat ediyordum ki; zarûretten fazla kendine masraf yapmıyordu. Maîşetçe neden bu kadar muktesid yaşıyorsun diyenlere cevaben, ‘Ben Sevad-ı Azama tabî olmak isterim. Sevad-ı Azam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekalliyet-i müsrifeye tabî olmak istemem’ demişlerdir.

“Darü’l-Hikmet’ten aldığı maaştan miktar-ı zarûreti ayırdıktan sonra, mütebakîsini bana vererek, ‘Hıfz et!’ derdi. Ben de, bir sene zarfındaki fazla kalmış paraları amcamın bana olan şefkatine, hem malı istihkar etmesine îtimaden, haberi olmadan tamamen sarf ettim. Sonra bana dedi ki:

“‘Bu para bize helâl değildi, millet malı idi; niçin sarf ettin? Madem ki öyledir, ben de seni vekilharçlıktan azl ile kendimi nasb ettim.’

“Bir müddet aradan geçti... Hakaikten on iki telifatını tab ettirmek kalbine geldi. Maaştan toplanan paraları, o telifatların tabına verdi. Yalnız bir-iki küçüğü müstesna olmak üzere, diğerlerini etrafa meccanen dağıttı. Niçin sattırmadığını sual ettim. Dedi ki:

‘Maaştan bana kût-u lâyemut caizdir; fazlası millet malıdır. Bu suretle millete iade ediyorum.’”⁴

Başlangıçta salâbet içinde ve haklı durumda olan Hazret-i Ali (ra) taraftarlarının, sonradan ekalliyette kaldığı için bir kısmının rafiziliğe ve batıl yollara kaydığını belirten Bediüzzaman Hazretleri, lâkayt ve Hazret-i Ali'ye (ra) karşı haksız konumda bulunan Emevilerin “Sevad-ı Azam”a dayandığı için nihayet ehl-i sünnet cemaatine girdiğini kaydediyor.⁵

Nur Talebeleri geçim ve maişet açısından israfa, lüks yaşayışa ve dünyevîliğe kaymamak şartıyla; inanç ve itikat cihetinden Sevad-ı Azamın motoru hükmünde hizmet görüyorlar.

Dipnotlar:

1. Yeni Kamus, s. 197,
2. Sözler, s. 665.
3. Aliyyu'l-Muttakî, Kenzu'l-Ummal, 1: 1030; Mecmau'z-Zevaid, 5:218,
4. Tarihçe-i Hayat, s. 109,
5. Mektubat, s. 460.